

Un estiu amb Mercè Rodoreda

EN EL VOLUM 'MERCÈ RODOREDA. OBRA PLÀSTICA' DE L'OBRA COMPLETA HI HA UNA CERTA PRETENSÍO D'EQUIPARAR LA NARRADORA AMB L'ARTISTA PLÀSTICA. EN DISCREPO.

Quentin Bell, nebot de Virginia Woolf, deia que rellegia la seva tia perquè sempre li procurava plaer. Ho subscriu, com puc subscriure el mateix plaer rellegant Mercè Rodoreda, entre d'altres autors (no gaires). La novetat ara, diguem, és l'ambició (honorable, sens dubte), de la Fundació Mercè Rodoreda de l'Institut d'Estudis Catalans de presentar-nos, dins de l'ambiciós programa de publicacions de l'obra completa de l'autora, el volum *Mercè Rodoreda. Obra plàstica*.

Parlem-ne. El volum esmentat conté una introducció del crític d'art Daniel Giralt-Miracle. Un crític solvent, fill, a més a més, del gravador i litògraf Ricard Giralt-Miracle (1911-1994), autor, precisament, del logotip de la Fundació Rodoreda, a partir d'una de les obres plàstiques de la narradora (amb perdó: ensenyo ja les cartes i, per a mi, Rodoreda sempre serà la narradora). No és la primera vegada. Fa uns anys, una mostra a la Pedrera gaudiniana de Barcelona, ja va apropar, de la mà de Mercè Ibarz, la comissària de la mostra, aquest aspecte de l'autora. La diferència és que en aquest volum hi ha una certa pretensió d'equiparar la narradora amb l'artista plàstica. En discrepo i ho raonaré en certa mesura.

Per començar la discrepància, em permeto remetre les eventuais lectores (genèric intencionat, com sempre) a l'entrevista a Rodoreda del 1978, de Joaquín Soler Serrano, en l'ara ja mític programa *A fondo*, de Televisió Espanyola. En aquella entrevista, Rodoreda, responent a la pregunta sobre la seva activitat pictòrica, diu rotunda que "*era un juego*". Aclareix més endavant que ja va veure que, si seguia aquell camí –el pictòric–, ho havia de fer seriosament i, per tant, va decidir que el seu veritable camí era el d'escriptora. Ho lamento

MARTA
PESSARRODONA

pels actuals paladins de la Rodoreda artista plàstica, però aquestes van ser les seves paraules.

Això no obstant, mirar el volum esmentat és una bona manera de descobrir-hi un dels trets que van caracteritzar –i caracteritzen– la seva vida i obra: l'ambició. Quan Rodoreda, en ple exili republicà (recordem que no va retornar a Catalunya, i encara breument, fins a l'any 1949, i no s'hi va empadronar fins al 1979, tres anys abans de la seva mort), treu el millor que pot treure d'aquella situació a Llemotges i cus, s'anima a pensar que vol obrir una *boutique* de confecció. Endevineu on? Doncs, a París, la capital de la moda del món mundial. Res de Matadepera o Carcaixent, possem per cas.

Seguint amb aquesta ambició, quan comença a dibuixar, pintar, crear collages, perquè ja viu a París i el seu com-

pany Armand Obiols té una feina ben remunerada en institucions internacionals i, en conseqüència, han sortit de la pobresa, la seva ambició és exposar a París i ser presentada per Joan Miró! Beneïda ambició. De tota manera, és aleshores quan decideix que el seu veritable camí és la literatura. *Laus Deo!*

Totes aquestes precisions no s'han tingut en compte en el volum que comentem. Un volum valuós, d'altra banda. Una obra que ens fa cobejar algun altre estudi que ens expliqui, per exemple, quines exposicions podia haver vist aquella Mercè Rodoreda exiliada i ja a París, als anys cinquanta del segle passat. I si hi trobéssim una certa petjada de Georgia O'Keeffe? Ho sento, però aquells poemes en prosa de *Viatges i flors* que, fins ara, se'ns venen com a obra narrativa, personalment sempre m'aboquen a aquelles flors plàstiques imaginàries d'O'Keeffe, com també en diverses obres, molt ben catalogades per Maria Rosa Villanueva en el present volum. És un humil suggeriment.

Tot amb tot, si afegim a aquest volum el d'Armand Obiols –*Hores decisives. Abril-juliol 1932*, publicat per la Fundació La Mirada de Sabadell– i recordem que Obiols (pseudònim de Joan Prat Esteve, 1904-1971) era el company de l'autora, acordarem que aquest any ha estat possible passar un estiu amb Mercè Rodoreda. I gaudir, com a Bell li passava amb la seva famosa tia. En el nostre cas, tant de la Rodoreda narradora (i poeta i dramaturga) com la de l'artista plàstica que, com D. H. Lawrence, artista també plàstic, que quan es va posar seriosa ho va canalitzar tot cap a la literatura, la nostra, com ho va fer aquell narrador de les Midlands angleses amb la seva literatura. Quina sort!

Poeta i escriptora